

Өвөрхангай аймгийн Засаг даргын дэргэдэх
Статистикийн хэлтэс

ХҮН АМЫН АМЬДАРЧ БУЙ ОРЧИН, НИЙГМИЙН ҮЗҮҮЛЭЛТ

Арвайхээр хот
2018 он

Агуулга

**АЙМГИЙН ТОВЧ
ТАНИЛЦУУЛГА.....2**

ОРОН СУУЦНЫ НӨХЦӨЛ.....3

АХУЙН НӨХЦӨЛ.....4

**СУРАЛЦАХ
НӨХЦӨЛ.....5**

**ЭРҮҮЛ АМЬДРАХ
ОРЧИН.....6**

**АЮУЛГҮЙ
БАЙДАЛ.....7-8**

ХҮҮХЭД ГЭР БҮЛ.....9

АЙМГИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Өвөрхангай аймаг нь Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгжийн хувьд 19 сум, 111 баг, 115.6 мянган хүн ам, 34.1 мянган өрхтэй. Нийт хүн амын 30.2 хувийг 15 хүртэлх насны хүүхэд, 65.4 хувийг 15-64 насныхан, 4.4 хувийг 65-аас дээш насныхан эзэлж, 49.8 хувь нь эрэгтэй, 50.2 хувь нь эмэгтэйчүүд байна. Нийт өрхийн 24.6 хувь нь аймгийн төвд, 30.8 хувь нь сумын төвд, 44.6 хувь нь хөдөөд суурьшсан.

Өдгөө зах зээлийн нөхцөлд хөдөө аж ахуй, газар тариалан, жижиг дунд үйлдвэрлэл, барилга, барилгын материал, аялал жуулчлалын салбаруудыг хөгжүүлж, орон нутгийн хөгжил дэвшилд хувийн хэвшлийн оролцоо дийлэнх хувийг эзэлж, бүтээн байгуулалт, бизнесийн цар хүрээ өдрөөс өдөрт өргөжин тэлж байна. Хосгүй сайхан байгаль өнө мөнх дурсагдах уламжлалт ёс заншлаа сэргээн хайрлан хамгаалж, хойч үедээ өвлүүлэн үлдээх, айл хотол, ахан дүүсээрээ ажлын байр бий болгож, амьдрал ахуйгаа дэвжээж, их бүтээн байгуулалтын ажилд Өвөрхангайчууд шамдан ажиллаж байна.

Өвөрхангай аймаг нь Монгол улсын төв хэсэгт Архангай, Булган, Баянхонгор, Төв, Дундговь, Өмнөговь аймгуудтай хиллэдэг. Газар зүйн байрлалаар далайн түвшнээс 1813 метрт өргөгдсөн, 102 градус 47 минутын уртраг 46 градус 16 минутын өргөрөгт, хойноос урагшаа 385 км, зүүнээс баруун хил хүртэл 310 км үргэлжилнэ.

Аймгийн нутаг дэвсгэрийг газрын нэгдмэл сангийн ангиллаар авч үзэхэд 2017 онд нийт нутгийн 90.5 хувийг хөдөө аж ахуйн газар, 5.8 хувийг улсын тусгай хэрэгцээний газар, 2.4 хувийг ойн сан бүхий газар, 0.1 хувийг усан сан бүхий газар, 0.7 хувийг хот тосгон бусад суурин газар, 0.4 хувийг зам шугам сүлжээний газар эзэлж байна.

ОРОН СУУЦНЫ НӨХЦӨЛ

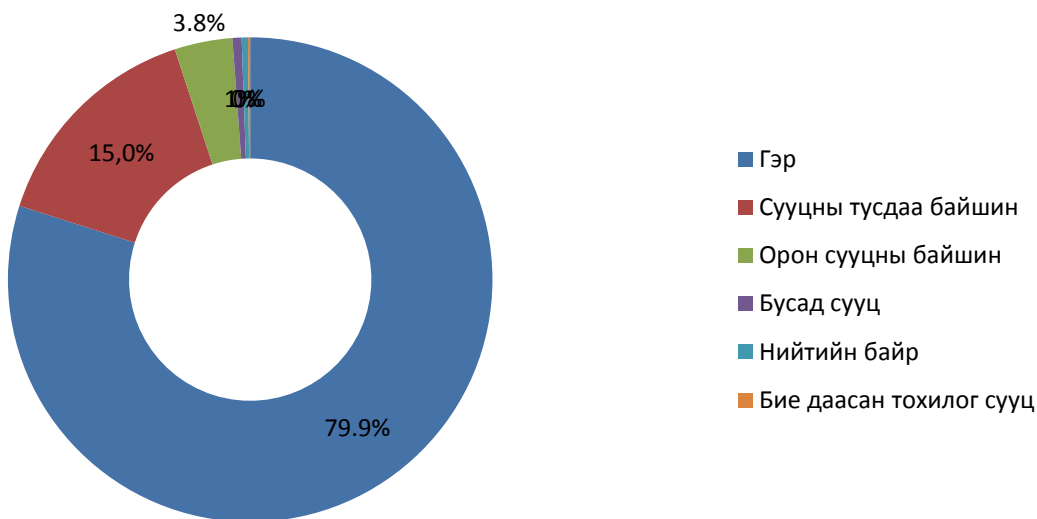
Аймгийн нийт өрх 34150 болж, өнгөрсөн оноос 1.8 хувь буюу 610 өрхөөр нэмэгдсэн байна. Нийт өрхийн 24.6 хувь нь аймгийн төвд, 30.8 хувь нь сумын төвд, 44.6 хувь нь хөдөөд суурьшсан байна. Нийт өрхийн 19.0 хувь нь нэг ам бүлтэй, 15.6 хувь нь 2 ам бүлтэй, 16.8 хувь нь 3 ам бүлтэй, 21.5 хувь нь 4 ам бүлтэй, 15.6 хувь нь 5 ам бүлтэй, 11.5 хувь нь 6 ба түүнээс дээш ам бүлтэй байна.

Сүүлийн жилүүдэд орон сууцны барилгууд нэмэгдэж 2010 оноос орон сууцанд амьдардаг өрхийн тоо нэмэгдэж байгаа хэдий ч нийт өрхий 79.9 хувь нь гэр хороололд оршин сууж байна.

Байршил	Үүнээс					
	Бие даасан тохилог сууц	Бусад сууц	Гэр	Нийтийн байр	Орон сууцны байшин	Сууцны тусдаа байшин
ӨВӨРХАНГАЙ	50	208	27 193	142	1 312	5 117

Нийт өрхийн 79.9 хувь нь гэр хороололд, 15.0 хувь нь сууцны тусдаа байшинд, 3.8 хувь нь орон сууцны байшинд, 0.4 хувь нь нийтийн зориулалттай бусад сууцанд, 0.1 хувь нь бие даасан тохилог сууцанд тус тус амьдарч байна.

СУУЦНЫ ТӨРЛӨӨР

АХУЙН НӨХЦӨЛ

ЦАХИЛГААНЫ ЭХ ҮҮСВЭР	2017
Төвлөрсөн систем	17601
Сэргээгдэх эрчим хүчний төхөөрөмж	13818
Бага оврын цахилгаан үүсгүүр	1833
Дизель станц	48
Цахилгааны эх үүсвэргүй	722
УСАН ХАНГАМЖ	2017
Бие даасан систем - халуун, хүйтэн устай	40
Бие даасан систем - хүйтэн	41
Зөөврийн	32566
Төвлөрсөн усан хангамж - халуун, хүйтэн устай	864
Төвлөрсөн усан хангамж - хүйтэн устай	511
ХАЛААЛТЫН ЭХ ҮҮСВЭР	2017
Ердийн галлагаа	32017
Нам даралтын зуух	326
Төвлөрсөн систем	1551
Цахилгаан халаагуур	128

СУРАЛЦАХ НӨХЦӨЛ

Ерөнхий боловсролын сургууль 2008-2009 оны хичээлийн жилээс 12 жилийн тогтолцоонд шилжиж, 6 настай хүүхдийг нэгдүгээр ангид элсүүлэх болсноор 5 хүртэлх насны хүүхдийг сургуулийн өмнөх боловсролд хамруулж байна.

2017-2018 оны хичээлийн жилд ерөнхий боловсролын 30 сургуулийн 793 бүлэгт 21517 хүүхэд өдрөөр суралцаж байна. Ерөнхий боловсролын сургуулийн багшийн тоо 2017 онд 1145 байгаагийн 34.9 хувь нь бага ангийн, 38.5 хувь нь дунд ангийн, 26.6 хувь нь ахлах ангийн багш байна.

2017-2018 онд нийт 41 цэцэрлэгийн 266 бүлэгт 6562 хүүхэд хүмүүжиж байгаа нь өмнөх оныхоос 296 хүүхдээр буюу 4.7 хувиар өссөн байна.

Сургуулийн өмнөх боловсролд хамрагдвал зохих (2-5 насны) хүүхдийн 83.1 хувь нь буюу 9076 хүүхэд хамрагдсан нь өмнөх оны хамрагдалтаас 5.8 хувиар буурсан байна.

Сумдын нэр	Ерөнхий боловсролын сургууль			Цэцэрлэг		
	ЕБС-н тоо	Бүлгийн тоо	Багш нарын тоо-Бүгд	Цэцэрлэгийн тоо	Бүлгийн тоо	Үндсэн багшийн тоо
БҮГД	30	793	1145	41	266	208
Баян-Өндөр	1	24	34	1	9	6
Бүрд	1	14	21	1	7	3
Бат-Өлзий	1	58	79	2	19	16
Баруунбаян-Улаан	1	21	29	1	7	5
Баянгол	1	21	30	1	8	6
Гучин-Ус	1	18	28	1	5	5
Есөнзүйл	1	19	26	1	5	3
Өлзийт	1	11	20	1	5	2
Зүүнбаян-Улаан	1	17	25	1	7	5
Богд	1	34	50	1	7	4
Нарийнтээл	2	25	34	2	10	6
Сант	1	25	37	1	7	3
Тарагт	2	16	19	1	8	4
Төгрөг	1	20	29	1	6	5
Уянга	3	74	104	2	16	10
Хайрхандулаан	1	18	28	1	6	3
Хужирт	1	47	63	2	15	11
Хархорин	3	90	135	5	28	26
Арвайхээр	6	241	354	15	91	85

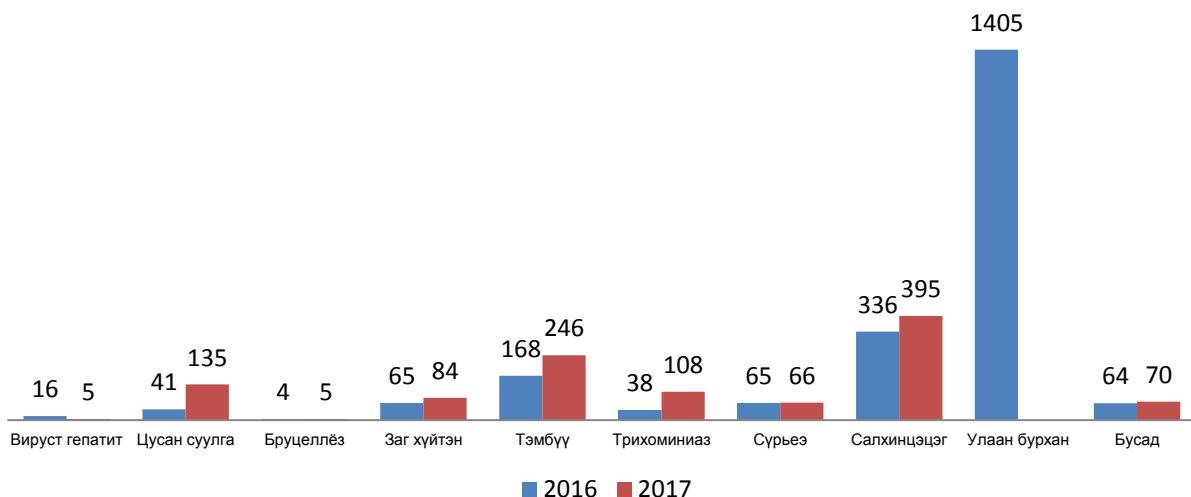
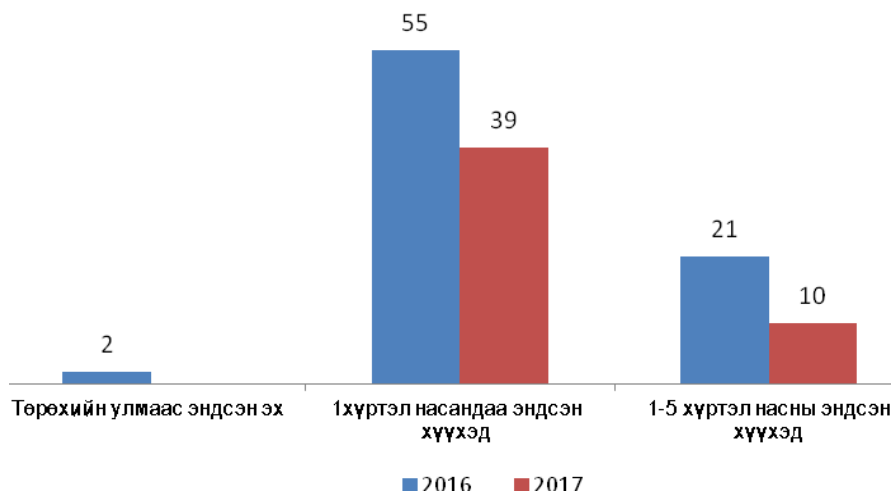
ЭРҮҮЛ АМЬДРАХ ОРЧИН

2017 онд 2417 эх амаржиж 2428 хүүхэд төрсөн нь өмнөх оноос 247 хүүхдээр буюу 9.2 хувиар буурчээ. Эмнэлэгт 601 хүн нас барсны 6.5 хувийг 1 хүртлэх насны хүүхэд, 1.7 хувийг 1-5 хүртэл насны хүүхэд эзэлж байна.

Нэг хүртэлх насандаа эндсэн хүүхдийн тоо 2017 онд 39 болж 2016 оныхоос 16 хүүхдээр буюу 29.0 хувиар, 1-5 хүртлэх насандаа эндсэн хүүхэд 10 байгаа нь өмнөх оноос 11 хүүхдээр буюу 52.4 хувиар тус тус буурсан байна.

2017 онд халдварт өвчнөөр өвчлөгчдийн тоо 1114 бүртгэгдсэн нь өмнөх оноос 1088 хүнээр буюу 2.0 дахин буурсан байна. Нийт өвчлөлийн 35.4 хувь нь салхин цэцэг, 22.0 хувийг тэмбүү, 12.1 хувийг цусан суулга, 9.7 хувийг трихоминиаз, 7.5 хувийг заг хүйтэн, 5.9 хувийг сүрьеэ, 0.4 хувийг вирус гепатит эзэлж байна.

Халдварт өвчлөлийг өмнөх оныхтой харьцуулбал салхин цэцэг 17.5 хувиар, трихоминиаз 2.8 дахин, тэмбүү 46.4 хувиар, заг хүйтэн 29.2 хувиар, цусан суулга 3.3 дахин өсч, вирус гепатит 3.2 дахин буурсан байна.

АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

Цагдаагийн газрын мэдээгээр 2017 онд аймгийн хэмжээнд 492 гэмт хэрэг гарсан нь өмнөх оныхоос 16 гэмт хэргээр буюу 3.1 хувиар буурсан байна. Энэ онд гарсан гэмт хэргийн 174 нь буюу 35.3 хувь нь аймгийн төвд үйлдэгджээ.

Нийт гэмт хэргийн дотор өндөр хувийн жин эзэлдэг хэргүүдийг авч үзвэл: Хулгайн хэрэг 2017 онд 212 гарсан нь нийт хэргийн 43.0 хувийг эзэлж, өмнөх оныхоос 8 хэргээр буюу 3.9 хувиар өссөн байна. Хулгайн хэрэг дотроо хувийн өмчийн хулгай энэ онд 146 гарсан нь өмнөх оныхоос 1.4 хувиар, авто тээврийн хэрэгслийн хулгай 5 хэргээр буюу 16.6 хувиар тус тус өссөн байна. Бусдын бие махбодид гэмтэл учруулсан хэрэг энэ онд 139 гарсан нь нийт хэргийн 28.2 хувийг эзэлж байна.

2017 онд гарсан гэмт хэргийг 425 хүн үйлдсэний 29 хүн буюу 6.8 хувь нь хүүхэд, 244 хүн буюу 57.4 хувь нь 18-34 насны залуучууд, 107 хүн буюу 25.1 хувь нь 35-аас дээш насныхан үйлджээ. Мөн нийгмийн байдлаар нь авч үзвэл: Хамгийн өндөр буюу 40.7 хувийг ажилгүй иргэд, 34.6 хувийг малчин иргэд, 8.7 хувийг хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч иргэд, 6.1 хувийг оюутан сурагч, 8.2 хувийг албан хаагч үйлдсэн байна. Нийт хэрэг үйлдэгчдийн 108 хүн буюу 25.4 хувь нь согтуудаа үйлдсэн байна.

Гэмт хэргийн улмаас иргэд, байгууллага, аж ахуйн нэгжид 1084.3 сая төгрөгийн хохирол учирсан нь өмнөх оныхоос 112.8 сая төгрөг буюу 11.6 хувиар өссөн байна. Нийт учирсан хохирлын 572.8 сая төгрөг буюу 52.8 хувийг нөхөн төлүүлжээ. Гэмт хэргийн улмаас 193 хүн гэмтэж, 30 хүн нас барсан нь өмнөх оныхоос гэмтсэн хүний тоо 20.9 хувиар, нас барсан хүний тоо 9.0 хувиар тус тус буурчээ.

Гэмт хэргийн төрөл	2016	2017	Харьцуулалт 2017/2016	
			тоо	хувиар
Үйлдэгдсэн бүх хэрэг	508	492	-16	96.9
Бусдыг санаатай болон болгоомжгүй алах	6	8	2	133.3
Бусдыг хүчиндэх	5	6	1	120.0
Бусдын эд хөрөнгийг дээрэмдэх	5	7	2	140.0
Танхайрах	12	4	-8	3 дахин
ББМГУ гэмт хэрэг	159	139	-20	87.4
Хулгай:	204	212	8	103.9
үүнээс: Малын	30	41	11	136.7
Хувийн өмчийн	144	146	2	101.4
Авто тээврийн хэргслийн	30	25	-5	83.3
ХАБЭ гэмт хэрэг	58	45	-13	77.6
Албан тушаалын хэрэг	4		-4	4 дахин
Залилан мэхлэх	5	7	2	140.0
Байгаль хамгаалах журмын эсрэг	6	19	13	3 дахин
Бусад хэрэг	44	45	1	102.3

ГЭМТ ХЭРЭГ ҮЙЛДЭГЧДИЙН ТОО

	2016	2017	Харьцуулалт 2017/2016	
			тоо	хувиар
Хэрэг үйлдэгчид бүгд	506	425	-81	84.0
Үүнээс : Хүүхэд оролцсон	58	29	-29	50.0
18-34 насны	275	244	-31	88.7
35-аас дээш	173	152	-21	87.9
Нийгмийн байдлаар:				
Албан хаагч	22	19	-3	86.4
Малчин	122	147	25	120.5
Хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч	61	37	-24	60.7
Ажилгүй	223	173	-50	77.6
Оюутан, сурагч	55	26	-29	47.3
Бусад	23	23		100.0
Бүлэглэн үйлдсэн	120	116	-4	96.7
Согтуугаар	161	108	-53	67.1
Албадан саатуулагдсан	1272	1259	-13	99.0
Баривчлагдсан	215	635	420	3 дахин
Авто машин жолоодох эрх хасагдсан жолооч	334	731	397	2 дахин
Түр саатуулсан тээврийн хэрэгсэл	1410	1692	282	120.0

ГЭМТ ХЭРГИЙН УЛМААС УЧИРСАН ХОХИРОЛ

	2016	2017	Харьцуулалт 2017/2016	
			тоо	хувиар
Гэмт хэргийн улмаас нас барсан хүн	33	30	-3	90.9
Үүнээс: Бусдын гарт амь үрэгдсэн	5	4	-1	80.0
ХАБЭ хэргийн улмаас	22	14	-8	63.6
Золгүй учирлаар	4	12	8	3 дахин
Гэмт явдлын улмаас гэмтсэн хүн бүгд	244	193	-51	79.1
Нийт хохирол /сая.төг/	971.5	1084.3	112.8	111.6
Үүнээс: нөхөн төлүүлсэн	615	572.5	-42.5	93.1
Иргэдэд учруулсан хохирол/сая.төг/	959.1	1063.7	104.6	110.9

ХҮҮХЭД ГЭР БҮЛ

Аймгийн хэмжээгээр 2017 онд өнчин хүүхдийн тоо 1773 болж, нийт хүүхдийн 5.1 хувийг эзэлж байна. Нийт өнчин хүүхдийн 5.9 хувь буюу 105 хүүхэд нь бүтэн өнчин, 94.1 хувь буюу 1668 нь хагас өнчин хүүхдүүд байна. Аймгийн хэмжээнд 2017 оны байдлаар өрх толгойлсон эмэгтэй 3730 байгаагийн 30.3 хувь нь аймгийн төвд, 69.7 хувь нь хөдөө сумдад амьдарч байна.

БҮТЭН ӨНЧИН ХҮҮХДИЙН ТОО

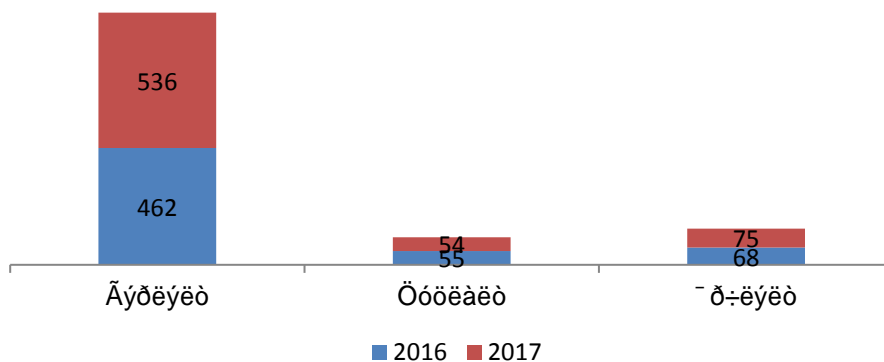
	2014		2015		2016		2017	
	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй
Бүтэн өнчин хүүхдийн тоо	137	72	129	67	108	54	105	53

ХАГАС ӨНЧИН ХҮҮХДИЙН ТОО

	2014		2015		2016		2017	
	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй	Бүгд	Эмэгтэй
Хагас өнчин хүүхдийн тоо	1639	804	1693	859	1638	783	1668	813

БҮРТГҮҮЛСЭН ГЭРЛЭЛТ, ЦУЦЛАЛТ, ҮРЧЛЭЛТ

Бүгд	Гэрлэлт		Цуцлалт		Үрчлэлт	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
	462	536	55	54	68	75

Ашигласан материал, номзүй:

1. Аймгийн 2017 оны жилийн эцсийн нийгэм, эдийн засгийн танилцуулга
2. Хүн ам, өрхийн мэдээллийн сан
3. www.1212.mn
4. www.uvurkhangai.nso.mn

СТАТИСТИКИЙН МЭДЭЭЛЛИЙГ ХЭРХЭН АВАХ ВЭ?

Цахимаар:

- www.nso.mn
- www.1212.mn
- SOCIAL NETWORK: www.facebook.com/Статистик-Мэдээлэл, www.twitter.com/statistic_mn
- Утсаар: 1900-1212

Увурхангай аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Статистикийн хэлтэс

Нутгийн удирдлагын ордон 403, 417 тоот

70322427, 70323442

uvurkhangai@nso.mn

Өвөрхангай аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Статистикийн хэлтэс

Утсаар: 1900-1212

Увурхангай аймгийн Засаг даргын дэргэдэх Статистикийн хэлтэс

Нутгийн удирдлагын ордон 403, 417 тоот

70322427, 70323442

uvurkhangai@nso.mn

----- **СТАТИСТИК - ХӨГЖИЛД ХӨТЛӨГЧ ХҮЧ** -----

ХЯНАСАН: ХЭЛТСИЙН ДАРГА О. ТҮМЭНЖАРГАЛ
 ТАНИЛЦУУЛГА БЭЛТГЭСЭН: МЭРГЭЖИЛТЭН Э.ӨҮЛЭН